

Níor chás eisceachtúil é cás Mháire ag an am

AN TRIAIL

An bhfuil saineolas agat ar an dráma 'An Triail'?

Cabhróidh na ceisteanna seo leat athbhreithniú a dhéanamh ar an dráma don scrúdú scríofa.

Déan iarracht na ceisteanna a fhreagairt duit féin i dtosach sula léann tú an freagra a ghabhann leo.

Sraith ceisteanna

1. Cad a tharraing aird na léirmheastóirí ar an dráma an chéad lá riamh?

(a) An greann. (b) An t-údar. (c) An t-ábhar.

Fr: Ba é an téama a tharraing aird na léirmheastóirí. Ábhar conspóideach faoi chailín óg soineanta a thit i ngrá le fear pósta a bhí foghlamtha ach ina shlíomadóir sleamhain plámásach, agus a d'éirigh torrach mar gheall ar an geaidreamh collaí nach raibh ceadaithe ná inghlactha ag an am, a cuireadh os comhair an lucht féachana.

2. An raibh sochaí an-liobrálach sa tír ag an am?

(a) Bhí. (b) Ní raibh.

Fr: Ní raibh. Sochaí an-choimeádach a bhí sa tír. Bhí meon agus dearcadh an phobail múnlaíthe ag an Eaglais Chaitliceach agus bhí an pobal géilliúil do sheasamh na hEaglaise i gcónaí. Tá sé soiléir go raibh faitíos ar an bpobal roimh an gléir agus ní chuirfidís i gcoinne na cléire ar ór ná ar airgead.

3. Cé acu an charthanacht nó easpa tuisceana a léirigh na príomhcharachtair sa dráma?

(a) Carthanacht (b) Easpa tuisceana

Fr: Easpa tuisceana. Nuair a tháinig sé chun solais go raibh Máire Ní Chathasaigh ag iompar clainne rinneadh í a imeallú láithreach. Thréig an slíomadóir Pádraig Mac Cárthaigh í ar eagla an mhíchlu agus níor thug aon duine dá muintir féin tacaíocht dá laghad di. Ní raibh de rogha aici ar deireadh ach imeacht léi go Baile Átha Cliath ina haonar agus iarracht a dhéanamh í féin agus a leanbh a chothú as a stuaim féin.

Rud é seo ar ndóigh a bhí fiordheacair do chailín óg singil a dhéanamh agus í ag iompar clainne ag an am.

4. Ar chás eisceachtúil é cás Mháire, í singil ach ag iompar clainne ag an am céanna?

(a) Ba ea. (b) Níorbh ea.

Fr: Níorbh ea. Níor chás eisceachtúil é cás Mháire ag an am in aon chor. Bhí na mílte cailín óg eile sa bhád céanna le Máire Ní Chathasaigh in Éirinn ag an am. Cuireadh an milleán ar fad ar an gcailín, measadh gurbh í an cailín a tharraing an míchlú ar a muintir féin, gurbh í an cailín a chuaigh i gcoinne thoil Dé agus na hEaglaise ach d'éirigh leis na fir éalú agus teacht slán ón gcáineadh sin. Caitheadh go fiordhona le cailíní mar Mháire. Cuireadh iallach orthu go minic dul isteach i dTeach Tearmainn, an leanbh a thabhairt uathu díreach ag an mbreith le haghaidh uchtaithe, sin nó bhíodh orthu dul go Sasana chun éalú ón gcúngaigeantacht.

5. An dóigh leat go bhfuil moladh tuillte ag an údar as dráma den saghas seo a scríobh agus a léiriú ag an am?

(a) Tá moladh tuillte aici.

(b) Níl moladh tuillte aici.

Fr: Tá moladh an-mhór tuillte ag an scríbhneoir as dráma den saghas seo a scríobh. Cinnte bhí a fhios aici gurbh ábhar conspóideach a bhí idir lámha aici agus thuig sí freisin go mbeadh go leor tuairimí láidre ag go leor daoine faoi. Bhí a fhios aici go mb'fhéarr le go leor dá gcoinneofaí an fhadhb seo, a bhí forleathan sa tír, faoi cheilt.

Léirigh sí misneach agus crógacht dúshlán na hEaglaise a thabhairt agus ceisteanna morálta a ardú. Léirigh sí aigne oscailte, thuisceanach agus réabhlóideach trí dhul i ngleic le hábhar den saghas seo.

6. Tá an dráma seo suite sa chathair.

**N mBÉALTRIAIL MAR
UN CABHRÚ LEAT**

Tá na físeáin iontach cabhrach PodFoins
www.foinse.ie agus cuir isteach na cóid s
seachtain a trí: FN0910 agus cóid seachtain

(a) Fíor

(b) Bréagach

Fr: Bréagach. Cé go dtarlaíonn roinnt de na heachtraí sa chathair ba faoin tuath a bhí cónaí ar mhuintir Uí Chathasaigh nuair a d'éirigh Máire torrach. Bhí feirm ag a máthair agus bhí sé leagtha amach aici go leanfadh a mac Liam leis an bhfeirmeoireacht nuair a d'éireodh sí féin sean. Is léir freisin gur scoil bheag tuaithe a bhí i gceist mar is cosúil nach raibh ach beirt mhúinteoirí inti. Nuair a cailleadh bean Phádraig dúirt Colm linn go raibh suim ag an máistreás óg ann. Ba é an halla scoile croílár an pharóiste mar ba ghnáth faoin tuath ag an am ar scríobhadh an dráma.

7. Léirigh Seán, deartháir Mháire, go raibh aigne níos oscailte agus níos liobrálai aige ná mar a bhí ag daoine eile mórthimpeall uirthi.

(a) Fíor

(b) Bréagach

Fr: Bréagach. Cé go raibh Seán ag dul leis an tsagartacht fós féin níor léirigh sé mórán den Chríostaíocht nuair a bhí a dheirfiúr Máire i dtrioblóid de bharr na collaíochta neamhcheadaithe a bhí aici leis an slíomadóir de mháistir scoile sin, Pádraig Mac Cárthaigh.

Cé gur iarr Máire air gan insint dá máthair go mbíodh sí tinn ar maidin agus nach mbíodh sí ag glacadh Comaoineach, fós d'inis Seán dá mháthair é nuair a cheistigh sí é tar éis di Seán a chloisteáil ag caint le Liam. Nuair a chuir an t-atornae ina leith sa chúirt nach ndearna sé aon iarracht ar a dheirfiúr a chosaint óna máthair labhair sé amach ag rá go raibh an ceart ar fad ag a mháthair, gurbh í Máire í féin a tharraing náire an domhain ar an teaghlach go léir agus gur pheacaigh sí in aghaidh Dé.

8. Ar sheas Bean Uí Chathasaigh le teagasc na hEaglaise i gcónaí?

(a) Sheas.

(b) Níor Sheas.

Fr: Níor sheas. Níor sheas Bean Uí Chathasaigh le teagasc na hEaglaise i gcónaí mar theastaigh uaithe agus rinne sí a dícheall deireadh a chur leis an ngin a bhí i mbroinn a hiníne cé go raibh an Eaglais glan in aghaidh an ghinmhillte. In ainneoin a cuid paidreoireachta go léir bhí sí sásta an leanbh sa bhroinn a mharú chun an scannal a cheilt agus an náire phoiblí a sheachaint. Ba ghránna an ráiteas a rinne sí sa chúirt nuair a dúirt sí "Ní aon pheaca é deireadh a chur le rud neamhghlan – rud a bhí mallaithe ag Dia agus ag duine."

9. Ar cheart do Mháire a bheith buíoch do Bhean Uí Chinsealaigh?

(a) Ba cheart.

(b) Níor Cheart.

Fr: Níor cheart. Go deimhin níor cheart di a bheith buíoch do Bhean Uí Chinsealaigh in aon chor. Ceart go leor thug sí fostaíocht di ar feadh tamaill ach ón tús léirigh Bean Uí Chinsealaigh gur chneámhaire ceart í. Nuair a chuir sí an fógra sa pháipéar níor luaigh sí go mbeadh ar an gcaílín aimsire a d'fhostódh sí aire a thabhairt do chúigear páistí óga chomh maith le hobair an tí a dhéanamh. Gheall sí san fhógra go n-íocfadh sí ceithre phunt in aghaidh na seachtaine leis an gcaílín aimsire ach nuair a chuaigh Máire Ní Chathasaigh ag obair di níor thug Bean Uí Chinsealaigh ach dhá phunt deich scilling di. Nuair a cheistigh an t-atornae í faoi sin rinne sí sáriarracht an cinneadh a chosaint ag rá nach raibh aon cháilíochtaí ag Máire. Ansin ar ndóigh thug sí bata is bóthar do Mháire láithreach nuair a thuig sí go raibh Máire ag iompar clainne agus gan í a bheith pósta. Cé go raibh sí an-sásta lena cuid oibre go dtí sin chuir sí scéala chuig an oibrí sóisialta.

10. An raibh aiféala ar Phádraig Mac Cárthaigh nár phós sé Máire Ní Chathasaigh?

(a) Bhí aiféala air.

(b) Ní raibh aiféala air.

Fr: Ní raibh aiféala ar bith air nár phós sé í. Léirítear é seo go soiléir dúinn nuair a chuaigh sé go Baile Átha Cliath agus é pósta den dara huair nuair a cailleadh a chéad bhean. Ní raibh Pádraig dílis don dara bean ach oiread leis an gcéad bhean mar nuair a chuaigh sé go Baile Átha Cliath níor leasc leis comhlúadar mná sráide. Nuair a chastar beirt fhear ar Mhailí iarrann Mailí ar Mháire labhairt le duine acu. Bhí sórt ríméid ar Mháire i dtosach bualadh le Pádraig arís ach nuair a chuir sí in iúl dó go raibh saol cruá aici féin agus gur bhaist sí Pádraigín ar a hiníon in onóir do Phádraig ní mó ná sásta a bhí Pádraig. Dúirt sé nár theastaigh uaidh a iníon a fheiceáil agus gur striapach í Máire cosúil le Mailí. Nuair a tháinig Colm isteach ag frithmhagadh faoi na hóinsí tuaithe ar furasta iad a mhealladh dúirt Pádraig leis nach raibh sé ag fanacht, go raibh sé ag fágáil láithreach.

11. An bhféadfadh meas a bheith ag aon duine ar Mhailí?

(a) Ní fhéadfadh.

(b) D'fhéadfadh.

Fr: D'fhéadfadh meas a bheith ag duine ar Mhailí agus ba cheart go mbeadh meas ag duine uirthi mar gur léirigh sí go raibh croí mór aici agus níos mó den Chríostaíocht ag baint léi ná mar a bhain le formhór na gcarachtar eile in ainneoin gur chaílín sráide ba ea í. Nuair a bhí Máire agus a hiníon Pádraigín gan teach gan áras ar thaobh an bhóthair ba í Mailí a thairg seomra agus lóistín di, rud nach raibh aon duine eile sásta a dhéanamh. Thug Mailí seomra dá cuid féin don bheirt acu.